Krødsherad kommune

Arkivsak: 2026/1961
Saksbehandler: Gunnar Loe

SAKSFRAMLEGG

Debatthefte 2027

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	19.11.2026
	Kommunestyre	17.12.2026

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til kommunestyret:

Krødsherad kommune gir følgende innspill til KS Debatthefte 2027 «Sterkere sammen»:

1. Hensyn for og mot forsterket kommunesamarbeid og større kommuner
Tilgang til kompetanse, robuste fagmiljøer, kvalitet i tjenestene og økonomisk bærekraft taler for et mer forpliktende samarbeid mellom kommuner. Samtidig må gevinster vurderes opp mot kostnader til koordinering, redusert lokal styring og større avstand til innbyggerne.

2. Virkemidler fra nasjonale myndigheter
Nasjonale myndigheter bør tilby finansiering av utredning, etablering og omstilling også ved forsterket interkommunalt samarbeid, ikke bare ved kommunesammenslåing.

3. Fylkeskommunens bidrag
Fylkeskommunen bør styrke rollen som regional samfunnsutvikler og tilrettelegger, herunder bidra med faglig veiledning, analyser og møteplasser på tvers av kommuner.

4. KS' støtte til lokale prosesser
KS bør tilby kunnskap om fordeler, ulemper og kostnader ved ulike samarbeids- og organisasjonsformer, konkrete eksempler fra sammenlignbare kommuner og verktøy for konsekvensutredning, gevinstvurdering, demokratisk styring og innbyggerinvolvering.

5. Frontfaget og mellomoppgjøret 2027
Krødsherad kommune støtter KS' syn på frontfagsmodellen og vurderingen av den økonomiske rammen for mellomoppgjøret 2027, men vil samtidig peke på at lokale forhandlinger i kapittel 4 kan være krevende i små kommuner. Med få ansatte blir handlingsrommet lite.

6. Utvikling av avtaleverket – videreføring av innspill fra 2025
Innspillene fra 2025 er fortsatt relevante. KS bør arbeide for å sikre distriktskommunenes tilgang til nøkkelkompetanse, og motvirke uheldig lønnskonkurranse mellom kommuner. Garantilønnssystemet bør videreføres fordi det understøtter forutsigbarhet og likebehandling.

Begrunnelse:

Kommunedirektørens forslag til innstilling er ment som et utgangspunkt for politisk drøfting, før kommunen gir sine innspill til årets debatthefte.

Saksopplysninger:

KS inviterer hvert år kommunene og fylkeskommunene til å gi innspill på aktuelle strategiske spørsmål som skal bidra til å utvikle ny politikk eller sette dagsorden for kommunefellesskapet. Debattheftet bør leses i sin helhet og er vedlagt saken.

Med årets debatthefte, sterkere sammen, inviterer KS til lokalpolitisk diskusjon om sterkere samarbeid og større kommuner. Sterkere samarbeid og større kommuner er ikke mål i seg selv. Målet er kommuner og fylkeskommuner som har handlekraft til å møte framtidens utfordringer og innbyggernes behov. KS tar ikke stilling til hva som er det riktige svaret for den enkelte kommune eller fylkeskommune, men mener at kommuner og fylkeskommuners eierskap til diskusjonen i møte med fremtidens behov og eksisterende og kommende nasjonale utredninger, er viktig. KS inviterer derfor kommuner og fylkeskommuner til å dele kunnskap og innspill om hvilke hensyn og virkemidler som vil gi de beste lokale prosessene.

Debattheftet omhandler også kommunenes og fylkeskommunenes ansvar som arbeidsgivere. Arbeidsgiverpolitikk og tariffavtaler er viktige virkemidler for å bruke tilgjengelig kompetanse og arbeidskapasitet best mulig. Innspillene kommuner og fylkeskommuner gir, legger grunnlaget for KS' politikk som arbeidsgiverorganisasjon.

Innspill tas med som beslutningsgrunnlag når KS Hovedstyre senere behandler temaene.

Svarfrist er 3. februar 2027.

Kommunedirektørens vurdering:

Spørsmålene om kommunesamarbeid og kommunestruktur er omfattende og berører både tjenestekvalitet, økonomi, organisering og lokaldemokrati. For små kommuner kan større og mer robuste fagmiljøer gi bedre tilgang til spesialisert kompetanse og redusert sårbarhet. Samtidig må fordelene veies opp mot kostnader, økt behov for koordinering og mulige begrensninger i den lokale styringen. Det er heller ikke gitt at samarbeid gir økonomiske innsparinger.

Kommunedirektøren mener derfor at vurderingene må ta utgangspunkt i hvilke utfordringer kommunen skal løse, hvilke gevinster som kan oppnås, og hvordan politisk styring og innbyggernes interesser ivaretas.

For spørsmål 2–4 er det etter kommunedirektørens vurdering viktig at nasjonale myndigheter, fylkeskommunen og KS bidrar med virkemidler som styrker kommunenes muligheter til å finne hensiktsmessige løsninger. Særlig relevant er forutsigbare økonomiske rammer, tilgang til kompetanse og støtte til gode, lokalt forankrede prosesser.

Når det gjelder mellomoppgjøret, støtter kommunedirektøren KS' vurderinger. Samtidig viser erfaringer fra små kommuner at lokale forhandlinger i kapittel 4 kan være krevende. Få ansatte i enkelte grupper gir lite handlingsrom for lokale prioriteringer.

Kommunedirektøren vurderer innspillene fra 2025 som fortsatt relevante. Forutsigbare lønns- og arbeidsvilkår og et velfungerende garantilønnssystem er viktig for å sikre rekruttering og beholde nødvendig kompetanse, særlig i små distriktskommuner.

Forslagene til innspill i innstillingen er kommunedirektørens utgangspunkt for den videre politiske debatten.

Vedlegg

1	KS Debatthefte 2027 Sterkere sammen
2	Debatthefte 2025 - Saksframlegg